



Schothorst Feed Research beschikt sinds kort over nieuwe onderzoeksfaciliteiten voor varkens. De zogenoemde balanswagens maken het mogelijk zowel kwalitatief als kwantitatief gegevens te verzamelen over de vertering. „En dat biedt nieuwe mogelijkheden voor onderzoek”, aldus Jan Dirk van der Klis, manager van het varkens- en pluimveeonderzoek.

Reportage

[Jacqueline Wijbenga]

Kwalitatief en kwantitatief

Schothorst Feed Research (SFR) maakte de afgelopen jaren een forse verandering door. Van een instituut dat alleen onderzoek deed in opdracht van de lidcoöperaties is het uitgegroeid tot een onderzoeksinstelling die zichzelf nationaal en internationaal op de kaart heeft gezet als het gaat om diervoederonderzoek. SFR beschikt daarvoor over een breed aanbod aan faciliteiten voor zowel rundvee-, pluimvee- als varkens-

onderzoek. Om optimaal in te spelen op de veelal praktijkgerichte onderzoeksvragen uit de markt, moeten die faciliteiten meegaan met het tijdsbeeld in de verschillende sectoren. Daarop heeft de varkensafdeling van SFR deze zomer ingespeeld met het installeren van zogenoemde balanswagens. „Uniek in hun uitvoering. Deze huisvesting houdt rekening met alle eisen van dit moment en gaat waar mogelijk nog een stapje ver-

der. Als onderzoeker ben ik vooral blij met het feit dat we nu zowel kwalitatief als kwantitatief verteringsonderzoek kunnen doen”, licht Rosemarijn Gerritsen toe.

Vertering

Gerritsen werkt sinds haar promotie in januari van dit jaar bij SFR en is met name verantwoordelijk voor voedingsonderzoek bij biggen. „De balanswagens kunnen 36 biggen huisvesten of, door het simpelweg verwijderen van de transparante tussenschotten, 18 zeugen of mestvarkens. De biggen kunnen elkaar zien, zodat het groepsproces zo weinig mogelijk wordt verstoord, maar er toch waarnemingen aan individuele dieren kunnen worden gedaan.” Het installeren van deze nieuwe huisvesting, met meer zicht en bewegingsvrijheid voor de dieren, is niet alleen een gevolg van veranderende welzijnseisen. Ook het type onderzoek verandert en vereist aanpassing van de faciliteiten. Manager varkensonderzoek Jan Dirk van der Klis: „In toenemende mate wordt er bij de Schothorst verteringsonderzoek uitgevoerd met grondstoffen en onderzoek naar de effectiviteit van voeradditieven. Daarnaast werken we aan een verdere onderbouwing van voederwaardetabellen voor doeldieren, zoals biggen, vleesvarkens, dragende en lacterende zeugen. Met behulp van de balanswagens kunnen we daarover veel meer informatie verzamelen.” De ‘oude’ huisvesting bood slechts de mogelijkheid de mest te verzamelen bij jonge biggen, terwijl mest en urine ge-



De nieuwe laboratoriumfaciliteiten zijn welzijnsvriendelijk en makkelijk toegankelijk voor onderzoekers.



Commissie

Een proef met dieren is aan strenge regels gebonden. Elke onderzoeksvraag die bij Schothorst Feed Research binnenkomt, wordt uitgewerkt in een gedegen proefvoorstel. Dit voorstel wordt voorgelegd aan de Dierexperimentencommissie (DEC). Leden van deze commissie buigen zich daarover en beoordelen de opzet van het experiment en wegen af of eventueel ongerief opweegt tegen het maatschappelijk belang. De nieuwe balanswagens waarborgen een maximaal welzijnsvriendelijke huisvesting voor verterings- en balansonderzoek bij varkens.

Balanswagen breidt onderzoeksmogelijkheden SFR uit

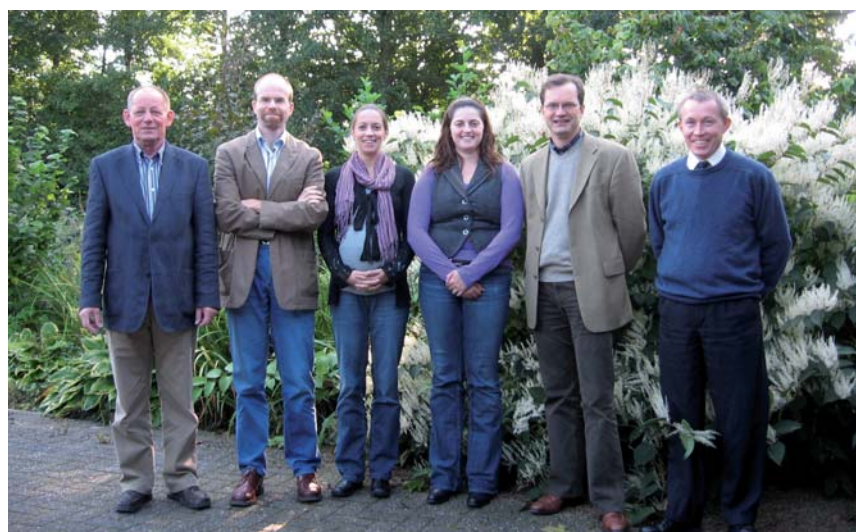
tief onderzoek gebundeld

zamenlijk in een opvangbak kwamen. Bij de nieuwe balanswagens worden deze beide stromen gescheiden en kunnen daardoor ook nader worden onderzocht, gewogen en/of geanalyseerd, afhankelijk van de onderzoeksvraag. „Het mooie van dit systeem is dat het zich leent voor allerlei types individuele proeven, bijvoorbeeld een challenge of een voederverteringsonderzoek om de EW-waarden te optimaliseren”, vertelt Gerritsen. Zelf deed ze in de nieuwe balanswagens onderzoek naar voedingsmaatregelen om de darmgezondheid bij biggen te bevorderen na een E.coli infectie en verteringsproeven. Maar de faciliteiten zijn ook geschikt voor de uitvoering van onderzoek om bij varkens informatie te verkrijgen over de vertering in de dunne en dikke darm.

Praktijk

De uitkomsten van de proeven in deze balanswagens kunnen bij SFR direct aan de praktijk worden getoetst. In Lelystad beschikt het instituut over een gesloten varkensbedrijf, zodat alle levensfasen van het varken in een onderzoek kunnen worden meegenomen. In de biggenstal worden onder andere groeistudies gedaan, waar parameters als voeropname, groei en mestscore worden bijgehouden. De hokken bevatten 6 biggen, zodat een proef altijd in voldoende herhalingen kan worden gedaan om een betrouwbaar onderzoeksresultaat te verkrijgen.

SFR beschikt daarnaast over twee stallen voor vleesvarkens: een praktijkstal met



Het Schothorst-onderzoeksteam voor varkens, v.l.n.r.: Gerrit Hulshof, Paul Bikker, Godelieve Kranendonk, Rosemarijn Gerritsen, Jan Dirk van der Klis en Carsten Petersen.

10 varkens per hok en een proefstal met 6 varkens per hok. „In de proefstal is het regelmatig wegen van de varkens beter inpasbaar dan in de praktijkstal. Alle faciliteiten zijn praktijkconform, maar aangepast aan de eisen die worden gesteld aan voedingsonderzoek”, aldus Gerritsen.

Zeugen

De opgelegde biggen zijn altijd afkomstig van het eigen zeugenbedrijf. „Dit doen we om ziekte-insleep tot een minimum te beperken”, aldus Van der Klis. Ook als een proef meer biggen vereist dan op dat moment beschikbaar, wordt er niet een toom van buitenaf gehaald. Van der Klis stelt op basis van de toemende vraag naar onderzoek vast dat het aantal zeugen in Lelystad de ondergrens is van hetgeen voor handen moet zijn om voldoende biggen te hebben voor vergelijkend onderzoek.

„Uitbreiding van de zeugenafdeling staat dan ook hoog op ons wensenlijstje”, geeft hij toe. Samen met zijn collega's is hij zich aan het oriënteren op mogelijkheden om het SFR-varkensbedrijf te vergroten.

Uitbreiding

Een dergelijke uitbreiding past binnen de ontwikkeling die SFR doormaakt. „Bij de Schothorst concentreren wij ons op voedingsonderzoek, voor multidisciplinaire onderzoeksvragen werken we samen met andere marktpartijen, zowel nationaal als internationaal”, aldus Van der Klis. Momenteel heeft Schothorst Feed Research al vergevorderde plannen om het rundvee- en leghennenbedrijf uit te breiden. „Met deze uitbreidingen zullen we in de nabije toekomst optimaal zijn uitgerust voor de uitvoering van voedingsonderzoek met de verschillende diersoorten”, aldus Van der Klis. —